

Obligatorisk etterutdanning for svenske tannleger?

Sveriges regjering utreder obligatorisk etterutdanning for tannleger og det svenske Tandläkarförbundet er positivt avventende. Utredningen skal være klar senest 30. mars 2025.

 JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

– Vi stiller oss positive til initiativet. Samtidig er det mange aspekter som krever en grundig analyse hvis vi skal å oppnå målet med at flere skal etterutdanne seg kontinuerlig, sier Chaim Zlotnik, som er leder for den svenske tannlegeforeningen.

Den svenske regjeringen har oppnevnt et utvalg som skal utrede behovet for krav til nødvendig etterutdanning for både tannleger og andre yrkesgrupper innen helse- og omsorgssektoren.

– Mange spørsmål er oppe til diskusjon: Hvem skal bestemme innholdet og retningen i utdanningene, hva skal prioriteres og hvordan skal finansieringen se ut, spør Zlotnik.

Foreningen har siden høsten 2023 tydelig anbefalt medlemmene å gjennomføre minst 20 timer odontologifaglig etterutdanning i året.

– Mange tannleger etterutdanner seg jevnlig, og vi trenger at det blir enda flere som ser på etterutdanning som en selvfølge. En fordel med obligatorisk etterutdanning vil være at det skaper en naturlig kontinuitet og at alle tannleger omfattes. En eventuell ordning må imidlertid utformes på en måte som løfter gulvet og ikke senker taket, sier Jenny Måhlgren, som er administrasjonssjef i den svenske tannlegeforeningen. Hun fortsetter:

– Styret har jobbet med spørsmålet om etterutdanning de siste to årene, og vi har lært av våre nordiske naboland. Det viser seg at det ikke er så enkelt å stille krav når målet er å oppnå et høyere nivå på etterutdanningen.

Hva er behovet?

– Hvor stort er behovet for etterutdanning blant svenske tannleger?

– Det er stor interesse for etterutdanning blant tannleger, men det betyr ikke nødvendigvis at alle får etterutdanne seg i den utstrekning de ønsker. Ønsket om etterutdanning blir ikke alltid oppfylt, grunnet kostnads- eller tidsbegrensninger. Dersom vi får et påbud, må det også gis muligheter for den enkelte tannlege til å delta på etterutdanningskurs – som vil si anledning til å ta fri fra det daglige virket som tannlege, sier forbundsleder Zlotnik.

Tandläkarförbundet tilbyr cirka 130 kurs hvert år, blant annet gjennom den digitale plattformen Tandakademien, og gjennom fysiske arrangementer.

– Den vanligste deltakeren på disse kursene er kvinne født på 80- og 90-tallet, som arbeider som ansatt tannlege. Overrepresentasjonen av kvinner henger sannsynligvis sammen med at det er overvekt av kvinner på tannlegeutdanningene, med rundt 70 prosent.

– Interessen for etterutdanning er stor blant tannlegene. Vi støtter initiativet om en utredning av obligatorisk etterutdanning, men tannlegene må få beholde valgfriheten, sier Chaim Zlotnik, leder av det svenske Tandläkarförbundet. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

– Med obligatorisk etterutdanning må alle tannleger involveres, noe som er positivt – og det er et komplekst spørsmål, som krever grundig analyse for at målet skal kunne oppnås, sier Jenny Måhlgren, kanslischef (generalsekretær) i Tandläkarförbundet. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

Økende interesse

Under den siste Riksstämman (landsmøtet) i regi av det svenske Tandläkare-Sällskapet, deltok over 1 000 tannleger, som igjen ga 1 800 påmeldinger til det vitenskapelige programmet.

– Vi merker en økende interesse, noe vi tolker som at mange ser på kurs som en god investering.

I fjor var rundt 1600 tannleger påmeldt ulike etterutdanningskurs. Dette dreier seg imidlertid ikke om unike individer, ettersom en tannlege kan delta på flere kurs. Totalt sett er det 18 787 (2022) autoriserte tannleger i Sverige, hvorav 10 967 er under 65 år ifølge tall fra Socialstyrelsen som tilsvarende det norske Helse- direktoratet.

– Hvis tid er mangelvare hos mange tannleger – betyr dette at det er økt interesse for digitale fremfor fysiske etterutdanningskurs?

– Under pandemien hadde vi noen nettbaserte kurs, men nå er vi gått mer tilbake til fysiske kurs. Selve møtet mellom kolleger, diskusjonene og samtalen blir satt stor pris på av deltakerne, forteller Jenny Måhlgren.

Representantene for den svenske tannlegeforeningen ser at det blir mange vanskelige spørsmål å besvare hvis det blir snakk om at det kommer et krav om å innføre obligatorisk etterutdanning.

– Det er mange interesser å ta hensyn til. Vår oppfatning er at tannlegene ønsker å velge fritt hvilke kurs de skal ta, basert på individuelle ønsker og interesser. Det kan være interesse for nye kunnskapsområder, fordypning, strategisk planlegging med mer. Den individuelle valgfrihetens betydning skal ikke undervurderes, forklarer Jenny Måhlgren.

– Blir det for mye tvang og administrasjon, er det en risiko for at gleden, lysten og nysgjerrigheten til å utvikle

Utvid klinikkens tilbud - tilby lystgass

Vi er med hele veien, fra nord til sør – i hele Norge.

info@x-dental.se | www.x-dental.se | +46 70-574 55 82

seg dempes. Det gjelder å skape attraktive tilbud for å opprettholde entusiasmen for etterutdanning som vi ser i dag, mener Chaim Zlotnik. Han fortsetter:

– Siden det er Socialstyrelsen som gir autorisasjon som yrkesbevis for tannlegene, er det kanskje også denne myndigheten som skal definere de kunnskapsmålene som skal nås i forbindelse med videreutdanning, og som kanskje også skal føre kontroll med at tannlegene oppfyller kravene som stilles til type etterutdanning, og antall timer etc. for å beholde autorisasjonen.

– Hvordan ser man på gjennomført etterutdanning som en konkurransefaktor i dag?

– Noen tannleger viser frem kursdiplomene sine og eksponerer dem på klinikken. Samtidig har vi etiske retningslinjer i foreningen, som sier at man ikke skal fremheve at man er bedre enn en annen tannlege. Jeg ser bevis på gjennomførte etterutdanningskurs hos tannleger mer som en fordel når det gjelder å rekruttere og beholde personalet enn som en måte å konkurrere om pasienter på.

– Hvilke konsekvenser kan et eventuelt krav om etterutdanning få for tannhelsen i befolkningen?

– Konsekvensen kan bli økt pasientsikkerhet og at hver pasient blir møtt med større forståelse for den enkeltes behov for tannbehandling. På lengre sikt bør ny kunnskap gi en bedre nasjonal tannhelse, avslutter Zlotnik.

Riktige verktøy

Hans Sandberg er tannlege og har i lang tid vært medlem av det svenske Tandläkareförbundets videreutdanningsråd.

– I dag er det mer enn noensinne livslang læring som gjelder, også for tannleger. Derfor er behovet for etterutdanning stort. Det handler om at utviklingen innen tannbehandling går så raskt i dag, at det å henge med i utviklingen både er et spørsmål om pasientsikkerhet og om tannbehandlingens troverdighet, sier Hans Sandberg.

Utformingen av etterutdanningen må også være oppdatert for å tiltrekke deltakere.

– Man må ikke stirre seg blind på kvantitetsmål når alt heller bør handle om kvalitet. Dessuten er det viktig at det er lett for hver enkelt tannlege å kunne identifisere sine egne kunnskapshull og komplettere mangler, i stedet for å fokusere mer på det man allerede er flink til, mener Sandberg.

– Det er fint hvis det blir krav om etterutdanning, og det er viktig å finne riktig verktøy for å identifisere og rette opp kunnskapshull blant tannleger, sier Hans Sandberg, som har lang erfaring med å utforme etterutdanning for tannleger.
Foto: privat

Han er tilhenger av digital kunnskapsstøtte for å oppdatere hvert fagfelt innen odontologien kontinuerlig, og for å lette innsynet i utviklingen knyttet til ulike områder innen tannbehandling.

– Etterutdanningen bør være rettet mot alle tannleger, og etterfølges av eksamen. Selv en spesialist bør hele tiden holde seg oppdatert på bred front. Gjennom effektiv kunnskapsstøtte blir det mulig å gjennomføre kontinuerlig kunnskapsvalidering. Et IT-støttet kurs som er tilgjengelig for alle tannleger, blir også et insentiv for tannlegen til å fortsette med fysiske videreutdanningskurs, for å høyne kunnskapsnivået innenfor ulike områder. En blanding av digital og fysisk opplæring er, slik jeg ser det, den beste kombinasjonen for å inkorporere ny kunnskap, sier Sandberg.

– I en tid med digital utbredelse skal ikke det fysiske møtet undervurderes. Tannlegen er ofte isolert i arbeidssituasjonen, og derfor er det viktig at tannlegene møtes og utveksler erfaringer og synspunkter, legger han til.

– Hvordan ser du på den svenske regjeringens initiativ til en utredning av behovet for obligatorisk etterutdanning?

– Positivt. Og blir det et myndighetskrav til etterutdanning trengs det også statlig økonomisk støtte, slik at alle tannleger får mulighet til å etterutdanne seg, avslutter Hans Sandberg.